

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей

Чинне законодавство зі змінами та доповненнями
станом на 14 серпня 2026 року

Офіційний текст

ЮРІНКОМ ІНТЕР
Київ — 2026

УДК 349.3:[364.6-7:355.01-057.36]](477)'(094.5)
3-19

Джерело документа –
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>

Увага! Копіювання вбиває книгу

Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Офіційний текст. Київ : Юрінком Інтер, 2026. 72 с.
ISBN 978-617-8799-40-3

Цей Закон відповідно до Конституції України визначає основні засади державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, встановлює єдину систему їх соціального та правового захисту, гарантує військовослужбовцям та членам їх сімей в економічній, соціальній, політичній сферах сприятливі умови для реалізації їх конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни та регулює відносини у цій галузі.

Закони звірені з текстом нормативно-правових актів бази даних Верховної Ради України «Законодавство України».

УДК 349.3:[364.6-7:355.01-057.36]](477)'(094.5)

Видавництво «Юрінком Інтер» прагне сталого майбутнього для нашого бізнесу, наших читачів і нашої планети. Ця книга виготовлена з паперу, сертифікованого Forest Stewardship Council®

ISBN 978-617-8799-40-3

© Юрінком Інтер, 2026

Розділ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Соціальний захист військовослужбовців

Соціальний захист військовослужбовців — діяльність (функція) держави, спрямована на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб військовослужбовців відповідно до особливого виду їх службової діяльності, статусу в суспільстві, підтримання соціальної стабільності у військовому середовищі. Це право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, у старості, а також в інших випадках, передбачених законом.

{Стаття 1 в редакції Закону № 328-V від 03.11.2006}

Стаття 1¹. Законодавство про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей

Законодавство про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей базується на Конституції України і складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені більш високі норми щодо соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, ніж ті, що містить законодавство України, то застосовуються норми міжнародного договору.

{Закон доповнено статтею 1¹ згідно із Законом № 328-V від 03.11.2006}

Стаття 1². Гарантії соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей

Військовослужбовці користуються усіма правами і свободами людини та громадянина, гарантіями цих прав і свобод, закріпленими в Конституції України та законах України, з урахуванням особливостей, встановлених цим та іншими законами.

У зв'язку з особливим характером військової служби, яка пов'язана із захистом Вітчизни, військовослужбовцям надаються визначені законом пільги, гарантії та компенсації.

{Частина друга статті 1² із змінами, внесеними згідно із Законом № 107-VI від 28.12.2007 — зміну визнано неконституційною згідно з Рішенням Конституційного Суду № 10-рп/2008 від 22.05.2008}

{Частину третю статті 1² виключено на підставі Закону № 1166-VII від 27.03.2014}

{Закон доповнено статтею 1² згідно із Законом № 328-V від 03.11.2006}

Стаття 2. Заборона обмежень прав військовослужбовців

Ніхто не вправі обмежувати військовослужбовців та членів їх сімей у правах і свободах, визначених законодавством України.

Стаття 3. Сфера дії цього Закону

1. Дія цього Закону поширюється на:

1) військовослужбовців Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України, розвідувального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі – військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів), які проходять військову службу на території України, і військовослужбовців зазначених вище військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів – громадян України, які виконують військовий обов'язок за межами України, у тому числі на території держави-агресора, під час їх безпосередньої участі у здійсненні та/або забезпеченні здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку із збройною агресією проти України, а також на членів їх сімей;

{Підпункт 1 пункту 1 статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1014-V від 11.05.2007, № 1194-VII від 09.04.2014, № 3621-IX від 21.03.2024; в редакції Закону № 3900-IX від 20.08.2024}

2) військовослужбовців, які стали особами з інвалідністю внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням військової служби, чи внаслідок захворювання після звільнення їх з військової служби, пов'язаного з проходженням військової служби, та членів їх сімей, а також членів сімей військовослужбовців, які загинули, померли чи пропали безвісти;

3) військовозобов'язаних та резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, і членів їх сімей;

4) членів добровольчих формувань територіальних громад під час їх участі у заходах підготовки добровольчих формувань територіальних громад, а також виконання ними завдань територіальної оборони України.

{Пункт 1 статті 3 доповнено підпунктом 4 згідно із Законом № 1702-IX від 16.07.2021 – вводиться в дію з 01.01.2022}

2. Дія цього Закону не поширюється на членів сімей військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які загинули чи померли під час проходження військової служби (зборів), проходження служби у резерві внаслідок вчинення ними кримінального чи адміністративного правопорушення, або якщо загибель (смерть) військовослужбовця, військовозобов'язаного чи резервіста сталася внаслідок вчинення ними дій у стані алкогольного, наркотичного

Зміст

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Соціальний захист військовослужбовців.	7
Стаття 1 ¹ . Законодавство про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей.	7
Стаття 1 ² . Гарантії соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей.	7
Стаття 2. Заборона обмежень прав військовослужбовців.	8
Стаття 3. Сфера дії цього Закону.	8
Стаття 4. Забезпечення виконання законодавства щодо соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей.	9

Розділ II ПРАВА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Стаття 5. Забезпечення громадянських прав і свобод військовослужбовців.	9
Стаття 6. Реалізація військовослужбовцями права на свободу світогляду і віросповідання.	10
Стаття 7. Недоторканність військовослужбовця.	11
Стаття 8. Основні права військовослужбовців, пов'язані з проходженням служби.	11
Стаття 8 ¹ . Право військовослужбовців на вибір місця проживання і виїзд за кордон.	14
Стаття 8 ² . Реалізація права військовослужбовців на інформацію.	14
Стаття 9. Грошове забезпечення військовослужбовців.	14
Стаття 9 ¹ . Продовольче, речове та інше забезпечення військовослужбовців.	17
Стаття 9 ² . Винагороди військовослужбовцям під час дії воєнного стану (особливого періоду).	19
Стаття 10. Службовий час і час відпочинку військовослужбовців.	19
Стаття 10 ¹ . Право військовослужбовців на відпустки. Порядок надання військовослужбовцям відпусток та відкликання з них.	20
Стаття 11. Право військовослужбовців на охорону здоров'я, медичну допомогу та біологічне батьківство (материнство).	32
Стаття 12. Забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей.	38
Стаття 13. Право військовослужбовців та членів їх сімей на освіту.	43

Стаття 14. Пільги військовослужбовцям та членам їх сімей	44
Стаття 15. Пенсійне забезпечення і допомога	49
Стаття 16. Одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві	53
Стаття 16 ¹ . Особи, які мають право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги.	56
Стаття 16 ² . Розмір одноразової грошової допомоги.	57
Стаття 16 ³ . Призначення і виплата одноразової грошової допомоги.	58
Стаття 16 ⁴ . Підстави, за якими призначення і виплата одноразової грошової допомоги не здійснюються.	61
Стаття 17. Відшкодування заподіяної шкоди.	62
Стаття 18. Соціальні гарантії прав членів сімей військовослужбовців.	62

Розділ III
ПРАВО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
НА ОСКАРЖЕННЯ НЕПРАВОМІРНИХ РІШЕНЬ ТА ДІЙ,
ОТРИМАННЯ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ

Стаття 19. Право військовослужбовця на оскарження неправомірних рішень та дій	64
Стаття 20. Право військовослужбовців на правничу допомогу.	64

Розділ IV
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЗА ПОРУШЕННЯ ЦЬОГО ЗАКОНУ.
НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЦЬОГО ЗАКОНУ

Стаття 21. Відповідальність посадових осіб за порушення цього Закону.	65
Стаття 22.	65

Розділ V
ФІНАНСУВАННЯ ВИТРАТ, ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ ЦЬОГО ЗАКОНУ

Стаття 23. Фінансування витрат, пов'язаних з реалізацією цього Закону.	65
--	----